

Jadvyga Katinaitė-Matuliauskienė

Jadvyga Katinaitė-Matuliauskienė (1924 m. balandžio 23 d. Didžialaukio kaime, Utenos rajone – 1971 m. kovo 26 d. Vilniuje) – Lietuvos muziejininkė ir dailėtyrininkė, XVI-XIX a. Kontušo juostų ir senųjų Lietuvos koklių tyrinėtoja, Lietuvos dailės muziejaus Taikomosios dailės skyriaus vedėja.

Biografija

Jadvyga Katinaitė gimė Didžialaukio kaime, Utenos rajone. 1939–1945 m. mokėsi ir baigė Utenos „Saulės“ gimnaziją. 1945–1950 m. studijavo ir baigė Vilniaus universiteto, Istorijos ir filologijos fakulteto, Muzeologijos skyrių. Nuo 1950 iki 1971 m. Jadvyga Katinaitė-Matuliauskienė dirbo Lietuvos dailės muziejaus Taikomosios dailės skyriuje. Parengė ir publikavo menotyrinius straipsnius taikomosios dailės temomis, skaitė viešąsias paskaitas Vilniaus universitete, rengė taikomosios dailės parodas, dalyvavo mokslinėse muziejaus ekspedicijose meno paminklams tirti ir registruoti. Mokslinių ekspedicijų metu surinkti unikalūs taikomosios dailės objektai, buvo išsaugoti nuo išnykimo, suregistruoti, susisteminti ir papildė Lietuvos dailės muziejaus fondus. 1951–1959 m., 1968–1971 m. buvo Lietuvos dailės muziejaus Taikomosios dailės skyriaus vedėja. Nuo studijų laikų dailėtyrininkė palaikė draugiškus ir bičiuliškus ryšius su Zita Žemaityte ir Anastazija Kašinskaite. Mirė 1971 m. kovo 26 d. Vilniuje, palaidota Rokantiškių kapinėse.

Mokslinė veikla

Sistemino ir tyrinėjo lietuvių taikomosios dailės palikimą, daugiausia – Kontušo (Slucko) juostas ir senuosius Lietuvos koklius. 1949 m. katalogavo ir sistemino taikomosios dailės palikimą Vilniaus kraštotyros muziejuje. 1950 m. pradėjo dirbti Lietuvos dailės muziejaus Taikomosios dailės skyriuje. 1951–1959 m. Jadvyga Katinaitė ėjo skyriaus vedėjos pareigas, inventorino muziejuje saugomus eksponatus, tekstilės ir porceliano rinkiniams sudarė mokslines kartotekas. Nuo 1963 m. Jadvyga Katinaitė dirbo vyr. moksline bendradarbe, tyrinėjo keramikos ir tekstilės rinkinius Istorijos-etnografijos muziejuje (dabar Lietuvos nacionaliniame muziejuje), Vilniaus kraštotyros muziejuje, Kauno istoriniame ir Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje, Šiaulių bei Trakų kraštotyros muziejuose. Rinko archyvinius duomenis Lietuvos Mokslų Akademijos bibliotekos rankraščių skyriuje, Valstybiniame centriname archyve, padarė kelis šimtus istorinių išrašų apie tekstilę ir keramiką, apie XVI-XVIII a. senuosius Lietuvos koklius ir amatininkų cechus. Padarė šios srities eksponatų piešinių ir fotografijų, dokumentavo ir katalogavo Katedros gobelenus bei liturginius rūbus, saugomus Lietuvos dailės muziejuje ir Lietuvos nacionaliniame muziejuje.

Muziejinė veikla

1956 m. muziejininkė parengė ir susistemino taikomosios dailės ekspoziciją Vilniaus paveikslų galerijoje, parašė išsamias mokslines anotacijas, 1958 m. parengė XVI-XIX amžiaus šilkinų audinių ir keramikos ekspozicijas, parašė jų aprašus. Rengė taikomosios dailės kilnojamasias parodas, teikė konsultacijas. 1959 m. dalyvavo jungtinėje liaudies meno, vaizduojamosios ir taikomosios dailės apžvalginėje ekspedicijoje, registravo taikomosios dailės kūrinius. Ekspedicijų metu surinkti eksponatai papildė muziejaus taikomosios dailės ir liaudies meno rinkinius. 1960–1962 m. muziejininkė Jadvyga Katinaitė-Matuliauskienė vadovavo ir aktyviai

dirbo jungtinėse Kultūros ministerijos ir dailės muziejaus etnografinėse ekspedicijose Lietuvos meno paminklams tirti ir registruoti. Jadvyga Katinaitytė-Matuliauskienė parengė parodų katalogus „Senieji Lietuvos kokliai“ (1960 m.) ir „Slucko juostos“ (1962 m.). 1968–1971 m. vadovavo Lietuvos dailės muziejaus Taikomosios dailės skyriui.

Dailėtyros publikacijos

Jadvyga Katinaitytė, „Audėjų cechas“, Lietuviškoji tarybinė enciklopedija, T. 1, 1976

Jadvyga Katinaitytė, „Aplikacija“, Lietuviškoji tarybinė enciklopedija, T. 1, 1976

Jadvyga Katinaitytė, „Arasas“, Lietuviškoji tarybinė enciklopedija, T. 1, 1976

Jadvyga Katinaitytė, „Senieji Lietuvos kokliai“. Parodos katalogas, Lietuvos dailės muziejus, Vilnius, 1960

Jadvyga Katinaitytė-Matuliauskienė, „Slucko juostos“, Katalogas, Lietuvos dailės muziejus, Vilnius, 1962

Jadvyga Katinaitytė-Matuliauskienė, „Slucko juostos“, Lietuvos dailės muziejaus metraštis 1, Vilnius, 1996

Skaitytos paskaitos

Muziejininkė Jadvyga Katinaitytė-Matuliauskienė parengė ir skaitė viešąsias paskaitas Vilniaus Universitete: „Rembrandtas, jo gyvenimas ir kūryba“, „Dailininkas Vasilijus Polenovas (1844–1927)“, „Lietuvių taikomoji dekoratyvinė dailė“, „Taikomoji dailė ir butis“, „Mūsų butis turi būti graži“, „Taikomosios dailės sritys ir jų specifika“. Paskaitų metu buvo siekiama puoselėti Lietuvos kultūros paveldą, skatinti akademinės visuomenės susidomėjimą Lietuvos muziejuose saugomais etnografiniais, archeologiniais ir istoriniais eksponatais, populiarinti etnografinėse ekspedicijose surinktą lietuvių taikomosios dailės palikimą.

Muziejininkės šeima

1961 metais, per Šv. Kalėdas, Jadvyga Katinaitytė ištekėjo už dailininko Adomo Matuliausko vyresniojo. Šeimoje gimė trys vaikai: sūnus Adomas Matuliauskas jaunesnysis (1963), ir dvi dukros, Birutė (1965) ir Jūratė (1968).

Rankraštinis palikimas

Lietuvos dailės muziejaus archyve saugomas Jadvygos Katinaitytės-Matuliauskienės rankraštinis palikimas, monografinė medžiaga taikomosios dailės klausimais, muziejininkės parengti ir nepublikuoti straipsnių rankraščiai, sudarytų katalogų mašinraščiai ir fotonuotraukos, fondo numeris B-7. Jadvyga Katinaitytė-Matuliauskienė (1924–1971) Dailėtyrininkė, muziejininkė.

Lietuvos literatūros ir meno archyve saugomi muziejininkės parengti ir nepublikuoti straipsniai taikomosios dailės tematika, rankraščiai, aprašų ir išrašų mašinraščiai, fotonuotraukos, asmenų fondai. Fondo numeris 249. Jadvyga Katinaitytė-Matuliauskienė.

Šaltiniai

Ona Mažeikienė, „Gyvenimą paskyrusi muziejui“, Lietuvos dailės muziejaus metraštis knyga. I, Vilnius, 1996 m.

Mockėnai [Utenos rajonas]: kaimo žmonių gyvenimai ir likimai / [sudarytojai Vladas Leipus (vyriausiasis redaktorius), Angelė Mikulėnaitė-Silickienė, Janina Baltrūnaitė... [et al.]. – Utena: Utenos spaustuvė, 2006 (Utena: Utenos sp.). – 230 p.

Nuorodos

Personalijų žodynas

Lietuvos dailės muziejus, Metraštinis I.

Lietuvos dailės muziejaus archyvo fondai

Lietuvos literatūros ir meno archyvas

Kontušo juostos – Lietuvos didybės liudininkės

<http://pubhtml5.com/chod/wtzo>

Parengė Adomas Matuliaskas, Vilmantė Matuliaskienė, 2016-10-20